

ICOMONin vuosikokous Nikosiassa 2011

Outi Järvinen

(kuvat Stelios Papastylianou ja Outi Järvinen)

ICOMin raha- ja pankkimuseoiden komitean ICOMONin (<http://www.icomon.org/en>) vuosikokous pidettiin tänä vuonna Kyproksella Nikosiassa 10.–13.10. Kokousta isännöi Kyproksen pankin kulttuurisäätiö. Se toimii pankin entisessä pääkonttorissa Nikosian vanhassa kaupungissa venetsialaismuurien sisäpuolella, muutaman korttelin päässä saaren kahtia jakavasta rajavyöhykkeestä. Säätiöllä on rahakokoelman lisäksi huomattava kokoelma historiallisia karttoja, dokumentteja, grafiikkaa, valokuvia ja akvarelleja, kyproslaista taidetta sekä arkeologista esineistöä (<http://www.boccf.org/main/default.aspx?tabindex=0&tabID=1>).

ICOMONin toiminta alkoi 1994, ja komitea on sen jälkeen kokoontunut vuosittain. Nikosian vuosikokous oli järjestyksessä kahdeksastoista. Komitea kuuluu ICOMin pienimpiin kansainvälisiin komiteoihin, mutta kokouksissa on aina ollut jäsenmäärään nähden paljon osallistujia. Tämä johtunee osittain siitä, että ICOMONiin kuuluu paljon yhteisöjäseniä, lähinnä pankkien ylläpitämiä museoita, jotka lähettävät kokouksiin usein enemmän kuin yhden henkilön. Tämänkertaisessa kokouksessa oli yli 60 osanottajaa; itse olin ainoa Suomen edustaja. ICOMONissa on jäseniä hiukan yli sata, joista suomalaisjäseniä on yhteensä kolme.

Kokouksien yhteydessä järjestetään yleensä kongressi, jonka teemat koskettelevat numismaattisen museotoiminnan erityisongelmia. Tämän vuoden teemana oli *Money museums communicating with the public*. Teema oli totuttuun tapaan melko avara – sen täytyy houkutella yhtä lailla niin kulttuurihistoriallisia museoita kuin pankkien pr- ja tiedotuskanavina toimivia pankkimuseoita. Otsikon alle mahtui joitakin esityksiä, joissa tyydyttiin esittelemään museon toimintaa tai näyttelyä ilman sen kummempaa kysymyksenasettelua, mutta joukossa oli toki monia mielenkiintoisia ja ajatuksia herättäneitä esityksiä. Kiintoisimmat niistä julkaistaan ICOMONin verkkosivuilla.

Toimin puheenjohtajana yhdessä sessiossa, josta jäi parhaiten mieleen Amelia Dowlerin esitys British Museumin kesäkouluprojektista. Sen avulla pyritään turvaamaan edes välttämättömimmät perustiedot ja -taidot, joita numismaattisen kokoelman ylläpitämiseen tarvitaan. Museoalan opiskelijoille suunnattu kurssitus on yksi vastaus ongelmaan, joka herätti paljon keskustelua ICOMONin kongressissa Utrehtissa 2008: numismaattiset koulutusmahdollisuudet kaventuvat ja museokokoelmia jää orvoksi, kun niille ei enää palkata vakinaisia hoitajia. Toki on pidettävä mielessä, että tällaista toimintaa ei pystytä rahoittamaan museon budjettivaroin, vaan projektiin on haettava ulkopuolista rahoitusta. Toinen edellytys on tietysti se, että on olemassa asiantuntijataho, joka voi tällaisesta koulutuksesta vastata.

Loppukeskustelu kokosi hyvin yhteen alan museotoiminnan päivänpolttavia kysymyksiä. Perinteisen kulttuurihistoriallisen museon edustajana ei aina tule ajatella esimerkiksi sitä, että pankkikriisien aikoina pankkimuseoiden täytyy analysoida rooliaan pankin äänitorvena ja yleisön valistajana uudella tavalla. Yleisö kaipaa taloudellisessa kriisissä tietoa, mutta ovatko pankki ja pankkimuseo sen silmissä luotettavia tietolähteitä?

Hallituksen kokouksessa käsiteltiin seuraavaa kongressia, joka on päätetty pitää Marokossa. Samoin keskusteltiin tulevien vuosien kokoontumisista, ja osittain lukkoon lyöty ohjelma ulottuu jo vuoteen 2016. ICOMON on ollut siinä onnellisessa asemassa, että halukkaita kokousisäntiä on toistaiseksi riittänyt. Järjestelyt ja kustannukset ovat aina pääosin isäntien vastuulla, ja pankkijäsenten kesken on syntynyt jopa kilpailua siitä, kuka pääsee osoittamaan vieraanvaraisuuttaan seuraavana.

ICOMONin toiminnan yhtenä painopisteenä on ollut uusien jäsenten rekrytoiminen erityisesti Euroopan ulkopuolisista maista. Jäsenmäärä ei ole toistaiseksi kasvanut kovin nopeasti. Työn alla oleva, ICOMONin verkkosivuilla julkaistava raha- ja pankkimuseoiden luettelo alkaa jo hahmottua, ja sen välityksellä toivotaan saavutettavan uusia jäseniä. Sivuilla on samoin tarkoitus julkaista numismaattisen aineiston konservointikäsikirja, joka sekin valmistunee lähiaikoina. Uusiksi jäsenistöä hyödyttäviksi projekteiksi päätettiin valita näyttelykäsikirjoittajan opas, näyttelyvaihtokeskuksen perustaminen verkkosivuille sekä numismaattisen aineiston kuvailustandardi tietokantoja varten. Myös BM:n esimerkin mukaista kesäkoulua harkitaan.

Hallitus totesi tyytyväisenä, että komitean toiminta on ICOMin näkökulmasta ollut sen verran vilkasta, että sen myöntämä toiminta-avustus on kaksinkertaistettu. Toki se on edelleen varsin vaatimaton.

Kokouksen ohjelmaan kuului museokäyntejä, ja pääsimme tutustumaan Kyproksen arkeologiseen museoon, Bysanttilaiseen museoon sekä muinaisen Idalionin kaupungin kaivausalueelle perustettuun museoon. Kyproksen arkeologista esineistöä on kulkeutunut ulkomaisiin kokoelmiin jo vuosisatoja, eikä tämän ongelman olemassaolo jäänyt meille epäselväksi. Nykyinen muinaismuistolaki onkin esineiden kaupan ja maastaviennin suhteen varsin tiukka. Oman sävöksensä muinaismuistohallintoon antaa Kyproksen saareen jakautuminen itsenäiseen Kyproksen tasavaltaan ja Turkin miehittämään alueeseen. Kyproksen muinaismuistoviranomaisten (http://www.mcw.gov.cy/mcw/da/da.nsf/DMLindex_en/DMLindex_en) mukaan Turkki ei noudata alan kansainvälisiä sopimuksia, miehitetyle alueille jääneitä museoita ja yksityiskokoelmia, kirkkoja sekä kaivausalueita on vandalisoitu ja esineitä on kulkeutunut laittomille markkinoille. Kongressin yhteydessä olisi ollut mahdollisuus osallistua ekskursiolle

Pafokseen, joka olisi varmasti ollut tutustumisen arvoinen, mutta kokopäivän retken hinta hirvitti. Sen sijaan vierailin Nikosian kaupunginmuseossa (<http://www.leventismuseum.org.cy/>), jossa sai hyvän käsityksen asukkaiden arjesta ja juhlasta. Euroopan neuvosto myönsi museolle Vuoden eurooppalainen museo -tunnustuksen 1991.

Kongressivieraista pidettiin hyvää huolta, eikä nälkäisenä tai janoisena tarvinnut olla. Ensimmäiseksi illaksi oli järjestetty Ateenan rahamuseon kanssa yhteistyössä toteutetun ”mitä rahalla sai” -tyyppisen näyttelyn avajaiset vastaanottoineen. Toisena iltana oli vuorossa illallinen vanhaan sähkövoimalaan sijoitetun taidekeskuksen yhteydessä toimivassa ravintolassa. Päätjäisillalliselle meidät kuljetettiin Agia Annan kylässä sijaitsevaan tavernaan. Kokonaisuudessaan kongressi oli onnistunut ja positiivinen kokemus, esitelmät ja keskustelut kollegojen kesken antoivat uutta ajateltavaa.

